

Četrtek, 5. februarja 2009

Kosovo

P6_TA(2009)0052

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 5. februarja 2009 o Kosovu in vlogi EU

(2010/C 67 E/15)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Listine Združenih narodov, podpisane dne 26. junija 1945,
- ob upoštevanju Resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1244 z dne 10. junija 1999 (S/RES/1244(1999)),
- ob upoštevanju vodilnih načel za dogovor o statusu Kosova, ki jih je kontaktna skupina sprejela dne 7. oktobra 2005,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 29. marca 2007 o prihodnosti Kosova in vlogi EU ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Srednjeevropskega sporazuma o prosti trgovini (CEFTA), ki je bil podpisan 19. decembra 2006 v Bukarešti;
- ob upoštevanju končnega poročila posebnega odposlanca Združenih narodov z dne 26. marca 2007 o prihodnjem statusu Kosova in celovitega predloga dogovora o statusu Kosova,
- ob upoštevanju Skupnega ukrepa Sveta 2008/124/SZVP z dne 4. februarja 2008 o misiji Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovu (EULEX KOSOVO) ⁽²⁾,
- ob upoštevanju Skupnega ukrepa Sveta 2008/123/SZVP z dne 4. februarja 2008 o imenovanju posebnega predstavnika Evropske unije na Kosovu ⁽³⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta za splošne zadeve in zunanje odnose z dne 18. februarja 2008,
- ob upoštevanju pisem v zvezi s preoblikovanjem misije Združenih narodov za začasno upravo Kosova (UNMIK), ki ju je generalni sekretar Združenih narodov poslal predsedniku Srbije in predsedniku Kosova dne 12. junija 2008,
- ob upoštevanju poročila generalnega sekretarja Združenih narodov Varnostnemu svetu o misiji UNMIK z dne 12. junija 2008 (S/2008/354),
- ob upoštevanju konference donatorjev za Kosovo, ki je potekala dne 11. julija 2008 v Bruslju,
- ob upoštevanju tehničnega sporazuma med misijama UNMIK in EULEX o predaji imetja dne 18. avgusta 2008,
- ob upoštevanju Resolucije št. 63/3, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela dne 8. oktobra 2008 (A/RES/63/3) ter v njej Mednarodno sodišče zaprosila za mnenje, ali je enostranska razglasitev neodvisnosti Kosova v skladu z mednarodnim pravom,
- ob upoštevanju izjave predsedstva Varnostnega sveta Združenih narodov z dne 26. novembra 2008 (S/PRST/2008/44), s katero je Varnostni svet enoglasno odobril poročilo generalnega sekretarja Združenih narodov Ban Ki Muna o UNMIK (S/2008/692) in tako dovolil namestitev enot misije EULEX po celotnem ozemlju Kosova,
- ob upoštevanju člena 103(2) svojega Poslovnika,

⁽¹⁾ UL C 27 E, 31.1.2008, str. 207.

⁽²⁾ UL L 42, 16.2.2008, str. 92.

⁽³⁾ UL L 42, 16.2.2008, str. 88.

Četrtek, 5. februarja 2009

- A. ker je kosovska skupščina dne 17. februarja 2008 razglasila neodvisnost Kosova in se zavezala k celovitemu predlogu dogovora o statusu Kosova, ki ga je oblikoval posebni odposlanec Združenih narodov Martti Ahtisaari,
- B. ker je ubrala konstruktivni pristop in je sodelovala v resnih pogajanjih za doseg sporazuma; ker je srbska vlada navkljub negativnim okoliščinam ohranila proevropsko stališče,
- C. ker je celovit predlog dogovora o statusu zapisan v kosovski ustavi in drugih zakonih; ker je 25 držav na prošnjo kosovskih voditeljev oblikovalo mednarodno usmerjevalno skupino, katere glavni namen je dosledno izvajanje celovitega predloga dogovora o statusu; ker je mednarodna usmerjevalna skupina imenovala mednarodnega civilnega predstavnika, ki v skladu s celovitim predlogom dogovora o statusu deluje s podporo mednarodnega civilnega urada na Kosovu; ker to pomeni, da ima Kosovo svojo upravo, je pa pod nadzorom med drugim glede tega, kako izvaja varovanje in spodbujanje pravic manjšin,
- D. ker je neodvisnost Kosova do zdaj priznalo 54 držav, med njimi 22 od 27 držav članic Evropske unije,
- E. ker je 27 držav članic EU na Kosovo napotilo posebnega predstavnika EU, Pietera Feitha, ki hkrati deluje kot mednarodni civilni predstavnik; ker mednarodni civilni predstavnik nadzoruje dosledno izvajanje celovitega predloga dogovora o statusu in kot posebni predstavnik EU ponuja podporo in nasvete v kosovskem političnem procesu,
- F. ker je stabilnost regije zahodnega Balkana prednostna naloga za Evropsko unijo, ki je s tem namenom vzpostavila misijo EULEX, ker je misija EULEX po celotnem ozemlju Kosova že dosegla svoje začetne operativne zmogljivosti in je prevzela pristojnosti na področju sodstva, policije, kazenskih zavodov in carin, vključno z nekaterimi izvršilnimi pristojnostmi, katerih cilj je nadzorovaje kosovskih institucij na vseh področjih, splošno povezanih z vladavino prava, ter svetovanje tem institucijam,
- G. ker misija EULEX deluje tudi na kosovskem ozemlju severno od reke Ibar, s čimer prispeva k izvajanju vladavine prava, vzpostavitvi skladnega pravosodnega sistema po celotnem Kosovu ter zagotavljanju enakega sodnega varstva za vse državljane, ki je cilj, katerega podpirajo vse strani,

Evropska vloga

1. pozdravlja uspešno namestitev misije EULEX po celotnem ozemlju Kosova, tudi na ozemlju severno od reke Ibar, v skladu s poročilom generalnega sekretarja Združenih narodov in izjavo predsedstva Varnostnega sveta Združenih narodov z dne 26. novembra 2008, ki je sledila poročilu;
2. poudarja zavezo Evropske unije, da deluje v skladu z mednarodnim pravom in igra vodilno vlogo pri zagotavljanju stabilnosti na Kosovu in širše na zahodnem Balkanu; znova izraža pripravljenost, da pomaga pri gospodarskem in političnem razvoju Kosova z jasnimi obeti za njegovo članstvo v EU, kot velja tudi za celotno regijo;
3. poziva tiste nove države članice EU, ki še niso priznale neodvisnosti Kosova, naj to storijo;
4. se sklicuje na prej omenjeno resolucijo z dne 29. marca 2007, ki jasno zavrača možnost delitve Kosova;

Četrtek, 5. februarja 2009

5. v zvezi s tem ugotavlja, da misija UNMIK, kot je napovedal posebni odposlanec generalnega sekretarja Združenih narodov za UNMIK na Kosovu, Lamberto Zannier, z 9. decembrom 2008 nima več pristojnosti na področju policije in carin, kmalu pa bo misiji EULEX predala tudi preostale pristojnosti na področju pravosodja, da bo na Kosovu vzpostavljena enotna vladavina prava;
6. poziva mednarodno skupnost, naj v polni meri podpre misijo EULEX in ji olajša prevzem vseh zadevnih nalog na področju carin, policije in sodstva od misije UNMIK na celotnem ozemlju Kosova;
7. pričakuje, da bo misija EULEX delovala v skladu z mandatom EU in si bo prizadevala za stabilen razvoj Kosova in zagotavljanje vladavine prava za vse skupnosti na Kosovu; v tem pogledu poudarja, da je misija EULEX v interesu vseh etničnih manjšin na Kosovu, saj bo med drugim obravnavala pritožbe zaradi diskriminacije, nadlegovanja in nasilja na podlagi etnične pripadnosti ter številna nerešena lastninska vprašanja;
8. pozdravlja dejstvo, da je srbska vlada pristala na namestitev misije EULEX, ki je doslej najpomembnejša misija evropske varnostne in obrambne politike, ter je izrazila pripravljenost za sodelovanje z njo; spodbuja Srbijo, naj še naprej goji konstruktivno stališče, ki je v skladu z njenimi željami po članstvu v EU;
9. v zvezi s tem pozdravlja odločitev, ki je bila kot prvi korak v prizadevanjih za zagotovitev ustreznega zastopstva vseh manjšin v kosovski policiji sprejeta v okviru prehodne ureditve, o kateri so se sporazumeli Združeni narodi in srbska vlada, da se na položaj enega izmed visokih častnikov policije imenuje kosovski Srba, ki bi deloval znotraj kosovske policije, vendar bi neposredno poročal misiji EULEX;
10. meni, da je treba potem, ko bo misija EULEX dosegla polno operativno zmogljivost, v luči razvoja dogodkov na terenu ponovno preučiti prehodno ureditev, o kateri so se sporazumeli Združeni narodi in srbska vlada;
11. poziva misijo EULEX, naj se v pomoč pri krepitvi pravne države takoj loti vprašanja sodnih zaostankov pri primerih, ki so pod mednarodnim nadzorom, pri čemer imajo prednost primeri medetničnega nasilja, vojnih zločinov in korupcije na visoki ravni;
12. meni, da je ustanovitev delujočega programa za zaščito prič bistvenega pomena za učinkovit pravni pregon storilcev kaznivih dejanj na visokih položajih na Kosovu, zlasti v zvezi z vojnimi zločini;
13. poziva Svet in Komisijo, naj uskladita svoje dejavnosti, da bo Unija izvajala skladne zunanje ukrepe in omenjene skupne ukrepe 2008/124/SZVP; zato poziva vodjo misije EULEX, Yvesa de Kermabona, in posebnega predstavnika EU, da sodelujeta pri delu na vsakodnevni ravni; nadalje poziva EU, da skupaj in usklajeno deluje pri okrepitvi naporov za spodbujanje udeležbe kosovskih Srbov v političnem, gospodarskem in družbenem življenju na Kosovu, ter poziva posebnega predstavnika EU, da zagotovi, da bo kosovska vlada nemudoma sprejela oprijemljive korake v omenjeni smeri, vključno s posebnimi ukrepi za gospodarski razvoj mitroviške regije, in sicer po vzpostavitvi pravne države na tem območju;
14. poziva visokega predstavnika Unije za skupno zunanjo in varnostno politiko, naj jasno izrazi svojo podporo evropski misiji na Kosovu (EULEX KOSOVO) in naj državo čim prej obiše;

Četrtek, 5. februarja 2009

15. pozdravlja pripravljenost Komisije, da razpoložljiva sredstva Skupnosti, še zlasti predpristopni instrument, uporabi za spodbujanje socialno-ekonomskega razvoja Kosova, za povečanje preglednosti, učinkovitosti in demokratičnosti kosovske vlade in družbe ter za zagotavljanje miru in stabilnosti na Kosovu ter po vsej regiji; v zvezi s tem pozdravlja namero Komisije o izvedbi študije, v kateri bi preučili načine za okrepitev socialno-ekonomskega in političnega razvoja Kosova, in izraža prepričanje, da bo študija temeljila na resnem dialogu z kosovskimi oblastmi, ki bodo obnovile svoje politične zaveze k nadaljevanju potrebnih reform;

16. meni, da bi morala Komisija nujno nameniti pozornost spodbujanju lokalnih projektov, ki prinašajo spravo med različnimi skupnostmi in spodbujajo mobilnost ljudi;

17. meni, da bi projekti, ki so med drugim namenjeni obnovi grobov, poškodovanih v dejanjih vandalizma, in pri katerih bi neposredno sodelovali lokalni akterji, predstavljali veliko simbolno vrednost za skupnosti na Kosovu in prispevali k boljšemu odnosu med etničnimi skupnostmi; poziva Komisijo in posebnega predstavnika EU, da poskrbita, da bodo takšne pobude sodile med prednostne načrte kosovske vlade;

18. meni tudi, da bi odprtje večletne evropske visoke šole, poleg obstoječih univerzitetnih centrov v Prištini in Mitrovici ter kulturnih, socialnih in zdravstvenih ustanov, še posebej namenjenih srbski skupnosti v osrednjem Kosovu, dalo velik zagon integraciji srbske skupnosti na Kosovu; zato poziva Komisijo, naj v tesnem sodelovanju s kosovsko vlado nemudoma sprejme ukrepe za uresničitev tega projekta;

19. poziva Komisijo in države članice, naj pomagajo kosovski vladi, ki se srečuje z resnim pomanjkanjem kadra na ključnih področjih javne uprave, naj podpirajo usposabljanje javnih uslužbencev ter pomagajo pri izboljšanju komunikacijske infrastrukture, da bi na ta način zagotovili nemoteno delovanje uprave ter okrepili vezi med oblastmi in civilno družbo;

Vodenje Kosova

20. pozdravlja izboljšane varnostne razmere na Kosovu; podpira prizadevanja kosovske policije, da bi dosegla visoko stopnjo strokovnosti in zanesljivosti; pri tem poudarja, da je treba na celotnem ozemlju Kosova nujno vzpostaviti večletne policijske enote; zato pozdravlja vrnitev nekaterih srbskih častnikov v kosovsko policijo in poziva kosovske oblasti, naj podpirajo reintegracijo tistih, ki se še niso vrnil;

21. poudarja, da je treba decentralizirati vodstvo države, kot je določeno v celovitem predlogu dogovora o statusu; poudarja, da centralizacija ne koristi le srbski skupnosti, temveč tudi vsem kosovskim državljanom, saj je upravljanje tako bolj pregledno in bližje državljanom;

22. ponavlja pomen močne civilne družbe, ki bi pomagala okrepiti demokratična načela pri vodenju Kosova; v zvezi s tem poziva kosovsko vlado, naj podpre miroljubna državljanska gibanja ter razvoj svobodnih medijev brez vmešavanja politike;

Četrtek, 5. februarja 2009

23. poudarja, da je treba izvajati določbe o zaščiti manjšin, ki so zapisane v kosovski ustavi, in meni, da je dosledno spoštovanje manjšinskih pravic temeljnega pomena za stabilnost Kosova in celotne regije;

24. poziva kosovsko vlado, naj še naprej izpolnjuje svoje zaveze spodbujanja duha miru, strpnosti ter medkulturnega in medverskega dialoga med vsemi skupnostmi na Kosovu, in sicer Albanci, Srbi, Romi, Aškali, Egipčani, Gorani, Turki in Bošnjaki, in naj ustvari primerne razmere za vrnitev beguncev na Kosovo, vključno z naložbami za ustvarjanje zaposlitvenih možnosti, graditev infrastrukture in zagotavljanje osnovnih storitev na vseh pomembnih področjih, od česar morajo imeti koristi tudi manjšine;

25. je zaskrbljen zaradi kritik, ki jih je generalni sekretar Združenih narodov v svojem prej omenjenem poročilu o UNMIK izrekel v zvezi s spremembo meril pri določitvi upravičencev do sredstev za vrnitev, ki jih je predlagalo kosovsko ministrstvo za skupnosti in vrnitve; opozarja kosovsko vlado, da bi bilo treba zaradi velikega upada števila vrnitev redka sredstva, ki so na voljo, še naprej namenjati izključno za olajšanje vrnitve razseljenih oseb na Kosovo;

26. poziva mednarodne in lokalne organe, naj določijo pravni status Romov, Aškalov in Egipčanov, ki živijo na Kosovu brez državljanstva, pri čemer naj jim zagotovijo tudi pravico do lastnine; poziva oblasti, naj izboljšajo položaj teh skupnosti tako, da jim zagotovijo enak dostop do kakovostnega rednega šolanja, ki naj, kjer je mogoče, poteka v njihovem maternem jeziku, jim omogočijo dostop do trga dela in zdravstvene nege, jim nudijo ustrezne sanitarne in stanovanjske pogoje ter spodbujajo njihovo udeležbo v družbenem in političnem življenju;

27. je zelo zaskrbljen zaradi slabega zdravstvenega stanja romskih družin v begunskih taboriščih Osterode in Česmin Lug; meni, da so razmere neposredno posledica neprimerne lege teh taborišč, ki ležijo na zelo zastrupljeni kamniti prsti nad rudniki svinca v Trepči; pozdravlja začetno posredovanje Komisije pri kosovskih oblasteh in jo poziva, naj si še naprej prizadeva za takojšnjo preselitev prizadetih družin;

28. poziva države članice, naj zavzamejo umerjen in razsoden pristop k vprašanju prisilnega vračanja pripadnikov etničnih manjšin, predvsem kosovskih Srbov in kosovskih Romov, ki že mnoga leta živijo v zahodni Evropi, obenem pa naj izvajajo spremljajoče ukrepe za družbeno-gospodarsko vključevanje zadevnih oseb;

29. poudarja, da je spoštovanje kulturne raznolikosti v središču evropskega projekta; poudarja, da je razumevanje večetnične razsežnosti verske in kulturne dediščine nujni pogoj za mir in stabilnost v pokrajini; zato poziva vse zadevne strani, naj vzpostavijo tehnični dialog o zaščiti, ohranitvi, obnovi in spodbujanju kulturne in verske dediščine ter kulturne identitete na Kosovu;

30. ugotavlja, da je v kosovski ustavi enakopravnost žensk in moških jasno priznana, kljub temu pa ženske niso dovolj udeležene pri političnem, gospodarskem in družbenem razvoju Kosova in imajo manj možnosti pri izobraževanju in zaposlitvi; zato poziva kosovsko vlado, da s pomočjo Komisije oblikuje in izvaja ukrepe za zagotovitev enakih možnosti za ženske, njihovo ustrezno zastopanost v kosovskih institucijah in njihovo udeležbo v gospodarskem, družbenem in političnem življenju v državi; poziva kosovsko vlado, naj sprejme učinkovite ukrepe za boj proti nasilju nad ženskami v družini;

Četrtek, 5. februarja 2009

31. meni, da je treba visokošolske izmenjave spodbujati s programi, kot so Erasmus Mundus, da bi na ta način kosovske državljanke spodbujali k pridobivanju kvalifikacij in izkušenj znotraj EU, saj bi lahko s široko ravnijo izobrazbe pomagali prispevali k demokratičnemu razvoju države;
32. poziva Kosovo in Srbijo, naj vzpostavi konstruktivni dialog o zadevah skupnega interesa ter prispevata k regionalnemu sodelovanju;
33. poudarja, da sta pri procesu privatizacije potrebna odločnost in preglednost, da ne bi vzbujali vtisa nepotizma in korupcije;
34. je zaskrbljen zaradi gospodarskih razmer na Kosovu in negativnih posledic, ki jih gospodarstvu in verodostojnosti kosovskih institucij prinašajo počasno izvajanje reform, razširjena korupcija in organiziran kriminal; poudarja, da mora kosovska vlada vlagati resne napore za večjo preglednost in odgovornost svojega delovanja ter okrepiti vezi med političnimi organizacijami in civilno družbo; poziva kosovsko vlado, naj javna sredstva in denar mednarodnih donatorjev uporablja na pregleden in odgovoren način, ter poziva Komisijo, da Kosovu nudi pomoč pri približevanju evropskim standardom na področju odgovornosti javnega sektorja in preglednosti gospodarstva; meni, da je to bistvenega pomena za ustvarjanje privlačnega okolja za investicije in razvoj podjetij;
35. poudarja pomen regionalnega gospodarskega sodelovanja v polni meri in obveznost doslednega izvajanja določb sporazuma CEFTA;
36. svetuje kosovskim oblastem, da vlagajo v obnovljive vire energije in si prizadevajo za regionalno sodelovanje na tem področju;
37. izraža zaskrbljenost zaradi pomanjkanja energije na Kosovu in razume, da je to vprašanje treba rešiti; je kljub temu zaskrbljen nad vladnimi načrti za izgradnjo ene same velike termoelektrarne na rjavi premog na gosto naseljenem območju; poziva kosovsko vlado, naj upošteva vpliv nove termoelektrarne na rjavi premog na okolje, javno zdravje in uporabo omejenih virov, kot sta zemlja in voda, ter naj deluje v skladu z evropskimi okoljskimi standardi in evropsko politiko o podnebnih spremembah;
38. poziva mednarodnega civilnega predstavnika, naj spremlja razpustitev kosovske zaščitne enote in ustanovitev kosovskih varnostnih sil pod neposrednim nadzorom enot KFOR; poziva kosovsko vlado, naj zagotovi popolni civilni nadzor nad kosovskimi varnostnimi silami; meni, da ni mogoče spreminjati sporazuma iz Kumanovega, sklenjenega med Natom in srbsko vlado, dokler ne bosta vzpostavljeni popolna stabilnost in varnost ter ne bodo razjasnjeni odnosi med Srbijo in Kosovom;
- *
* *
39. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji, kosovski vladi, srbski vladi, vodji misiji UNMIK, vodji misije EULEX KOSOVO, posebnemu predstavniku Evropske unije, članom mednarodne usmerjevalne skupine in Varnostnemu svetu Združenih narodov.
-